

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาการดำเนินงานเพื่อมุ่งสู่การเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ในตำบลแม่ต๋าน อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth interview) โดยใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured selection interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถตอบคำถามของการศึกษาได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

พื้นที่ศึกษา

จากศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ในตำบลแม่ต๋านจำนวน 11 ศูนย์การเรียน ผู้ศึกษาคัดเลือกศูนย์การเรียนที่ทำการศึกษาโดยคัดเลือกศูนย์การเรียนฯ ที่มีการคมนาคมสะดวกสามารถเข้าถึงได้สะดวกในช่วงที่ทำการเก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 6 ศูนย์การเรียน ได้แก่ (1) ศูนย์การเรียนฯ บ้านแม่ต๋าน (2) ศูนย์การเรียนฯ บ้านเลขผาใต้ (3) ศูนย์การเรียนฯ บ้านตะโงะซี (4) ศูนย์การเรียนฯ บ้านตะบรีโอห้อย (5) ศูนย์การเรียนฯ บ้านตะพิจ (6) ศูนย์การเรียนฯ บ้านมอโอโกร

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ศึกษาคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพของศูนย์การเรียนฯ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ ครูนิเทศก์ประจำกลุ่มของศูนย์การเรียนฯ ครูผู้สอนประจำศูนย์การเรียนฯ และผู้ปกครองนักเรียนในที่ตั้งศูนย์การเรียนฯ รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ครูนิเทศก์ประจำกลุ่มของศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ในตำบลแม่ต๋านซึ่งมีอยู่จำนวน 2 กลุ่มฯ โดยแต่ละกลุ่มฯ มีครูนิเทศก์ประจำกลุ่ม 1 คน รวมทั้งหมด 2 คน เป็นการศึกษาในประชากร

2.2 ครูผู้สอนประจำศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ในตำบลแม่ต๋านจำนวน 6 ศูนย์การเรียน มีครูทั้งหมด 13 คน ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ศูนย์การเรียนละ 1 คน รวม 6 คน โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

- มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 1 ปี
- ยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการศึกษา

2.3 ผู้ปกครองนักเรียนในที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ในตำบลแม่ด้านที่คัดเลือกจำนวน 6 ศูนย์การเรียนรู้ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ศูนย์การเรียนรู้ละ 1 คน รวม 6 คน โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

- อาศัยอยู่ในพื้นที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้มากกว่า 1 ปี
- สามารถสื่อสารภาษาไทยได้เข้าใจ
- ยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured selection interview) โดยใช้แนวคำถามตามรูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบของกรมอนามัย พ.ศ. 2547 เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาสร้างแนวคำถามการสัมภาษณ์ตามแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความครบถ้วนของแนวคำถามการสัมภาษณ์แล้วนำมาแก้ไข ปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลในพื้นที่ด้วยตนเองโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth interview) โดยใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์ตามแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบของกรมอนามัย พ.ศ. 2547 เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก เพื่อขออนุญาตลงพื้นที่เก็บข้อมูลในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ในตำบลแม่ด้าน
2. ประสานงานกับผู้อำนวยการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง”

ในตำบลแม่दान โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และรูปแบบการศึกษาให้ทราบและขอความร่วมมือ
ผู้อำนวยการประสานกับครูนิเทศก์และครูผู้สอนในตำบลแม่दान

3. นัดหมายเพื่อขอเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์กับครูนิเทศก์ ครูผู้สอน และผู้ปกครอง
โดยการแจ้งแผนการขอสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลล่วงหน้า

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลในพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา
“แม่ฟ้าหลวง” ด้วยตนเองโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth interview) โดยใช้แนวคำถามการ
สัมภาษณ์เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลโดยการจดบันทึกและบันทึกเสียงการสัมภาษณ์
โดยขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ทุกครั้งในการบันทึกเสียง การสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 30
- 60 นาทีต่อคน แต่ละคนสัมภาษณ์ 2 - 3 ครั้ง และมีการเขียนบันทึกข้อมูลทุกครั้งที่มีการเก็บข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบข้อมูลทุกครั้งที่ทำให้การ
เก็บข้อมูล โดยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล ผู้ศึกษาใช้การตรวจสอบข้อมูลด้วยการอาศัย
ระยะเวลา โดยการใช้ช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกันในการเข้าไปเก็บข้อมูล การสอบถามข้อมูลจาก
บุคคลหลายๆ กลุ่ม การตรวจสอบข้อมูลที่ตรงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง การตรวจสอบสามเส้าด้าน
วิธีการรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาใช้การตรวจสอบวิธีนี้ด้วยการสังเกตควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์และ
การศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูลหลักอีกครั้งหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกครั้ง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
เนื้อหา แล้วจึงนำมาสรุปเนื้อหา

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษามีกระบวนการพิทักษ์สิทธิกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยการขออนุมัติคณะกรรมการ
จริยธรรมการวิจัยสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขออนุญาต
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าสองยางก่อนทำการศึกษา
และก่อนทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้กับผู้ให้
ข้อมูลให้รับทราบในทุกประเด็นเพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลและให้ข้อมูลด้วยความสมัคร
ใจอย่างไม่มีมีการบังคับด้วยวิธีการใดๆทั้งสิ้น พร้อมกันนั้นก็ได้อธิบายให้ทราบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มี
สิทธิ์ที่จะไม่ให้ข้อมูลหากไม่สบายใจ และสามารถถอนตัวออกจากการให้ข้อมูลได้ทุกเมื่อหาก

ต้องการโดยจะไม่มีผลเสียใดๆ ทั้งต่อตนเอง ศูนย์การเรียนรู้ฯ และชุมชน ข้อมูลที่ได้มาจะนำมาใช้เฉพาะในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น ข้อมูลที่ได้ผู้ศึกษาจะเก็บรักษาเป็นความลับและจะนำเสนอผลการศึกษาเป็นภาพรวมเท่านั้น โดยไม่เปิดเผยอัตลักษณ์เฉพาะบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

ระยะเวลาในการศึกษา

พฤษภาคม 2551 - เมษายน 2553

สถานที่ในการเก็บข้อมูล

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ตำบลแม่ต๋าน อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved